

fictorum suorum fructus, pro rata omissionis Officii, & temporis, suos non facere: Ergo supposito hoc Pii V. Decreto, licet quis alia die suppleat defectum commissum in recitatione Officii, minime liberabitur à restitutione fructuum: tum quia onus Divini Officii est affixum diei, & transit cum die; ergo alia suppleri non potest: neque dicas, in tali casu reddi æquale; nam id probat tantum, attento jure naturali, liberari Beneficiatum à restitutione, supplendo alia die pensum horarum; verum in hac re attendendum est jus positivum relatum Pii V. Leand. p. 6. tr. 8. q. 15. Bon. Pelliz. &c.

MENSE SEPTEMBRIS.

CAS. I. Pompejus in Paschate non communicavit; & timens, ne Parochus illum denuntiet Episcopo, illi summam largitur pecuniæ. Q. an iste Parochus sit Simoniacus.

Respondeo probabiliter negative, licet graviter peccet, & in suo munere delinquat. Ratio est, quia in dato casu, non datur exercitium potestatis spiritualis, & jurisdictionis, sed potius negatio illius; Simonia autem committitur, cum actus aliquis, pecunia accepta, descendit ab exercitio spiritualis potestatis: neque dicas, in c. nemo de Simon. prohibetur Presbyteris, ne à peccante publice aliquid accipiant, ut ejus peccatum Episcopo, aut ejus ministris celent. Respondeo, licet ex hoc textu aliqui Canonistæ dicant, omissionem actus spiritualis pro temporali pretio esse Simoniacam; tamen multo plures id negant: quod si dictum caput ponitur sub titulo de Simonia, ideo est, quia Pontifex prosequitur prohibendo, ne Presbyter, propter gratiam, & favorem, vere Pœnitentem ad reconciliationem admittat, neque propter favorem à reconciliatione removeat; quæ duo Simoniacæ sunt. Itaque tunc solum ommissio actus potestatis spiritualis, propter pretium, Simoniacæ est, quando in ipsa omissione relucet aliquod exercitium potestatis spiritualis, quod cum non verificetur in casu nostro, ideo &c. Gonz. in l. 5. Decr. t. 3. cap. 13. Barb. Suar. &c.

CAS. II. Albertus promissit Sicario centum aureos, quoties Petrum occiderit. Q. an Albertus, secuto effectu, teneatur stare promissis.

Respondeo, aliqui negant, quia ex actu injusto, nimirum homicidio, non potest oriri obligatio justitiæ. Communius affirmant cum D. Thom. 2. 2. quæst. 62. art. 5. Lessio, Lugo, Diana, Tamburino, & aliis. Ratio est, quia centum aurei non sunt promissi pro peccato, quod nihil est, & invidibile, sed pro aliis circumstantiis, nimirum labore, & periculo, susceptis in patrione homicidii, quæ pretio æstimabilia sunt; ac esse possunt materia Contractus: unde sicuti ex hac ratione Sicarius, patrato homicidio, potest pecuniam promissam exigere; ita ex eadem Albertus tenetur eam solvere. Verum hæc opinio satis communis quomodo cohæret cum eo, quod tradit Greg. IX. tit. de pactis c. 8. Ibi enim Pontifex, postquam irritaverit pactiones Simoniacas, addit: *Quod etiam de aliis dicendum est, quæ observata pergunt in animæ detrimentum: nam etiam juxta legitimas sanctiones pactum turpe rei turpis, aut impossibile de jure, vel de facto, nullam obligationem inducit.* Porro, si, effectu secuto, esset obligatio solvendi pretium

tium promissum, tale pactum non esset ullius momenti, ut inquit Gregorius.

CAS. III. Thaddæus postquam cum Berta vera contraxerit Sponsalia, alia contrahit cum Teresia, & juramento confirmat. Q. an prima Sponsalia per secunda dissolvantur.

Respondeo negative. Ratio est, quia secunda Sponsalia, cum sint de re illicita, utpote contra fidem datam priori Sponsæ, non possunt juramento firmari, siquidem juramentum non est vinculum iniquitatis: consequenter adjectum secundis Sponsalibus neque est vinculum. Gir. & comm.

MENSE OCTOBRIS.

CAS. I. Theodorus Diaconus habens Mutinæ Domicilium, ubi Officium occurrit de feria, die crastina Bononiæ venire debet, ubi festum celebratur Sancti Petronii. Q. an hoc sero Vesperas, & Matutinum Sancti Petronii recitare possit.

Respondeo, posse, sed non obligari. Ratio est, quia cum cras sit futurus peregrinus Bononiæ, poterit, sed non sub obligatione, se reddere huic Ecclesiæ conformem, & cras Officium S. Petronii recitare: cum ergo Officium vespertinum sit pars Officii crastini, non est improbable, posse anticipare à Theodoro persolvi, tamquam pertinens ad diem crastinum. Neque dicas, quousque Theodorus est Mutinæ non potest frui privilegio Bononiæ, quod est concessum ratione loci. Respondeo, proxime accingendus habetur pro accincto; & sicuti proxime ingressurus Religionem quibusdam privilegiis fruatur, quibus fruuntur jam ingressi, ut apud de Vecchis in praxi Novit. ita proxime accessurus ad locum potest incipi frui privilegiis loci; maxime per actionem, quæ complenda est in loco. Tambur. c. 5. §. 2. n. 25. Dian. Girib. aliique.

CAS. II. Publicus concubinarius timens, ne in Paschate arceatur ab Altari, Parocho minatur mortem, si illi communionem negabit. Q. an Parochus illi possit licite Eucharistiam administrare.

Respondent affirmative Sanch. l. 4. de matrim. disp. 4. n. 12. Ant. à Spiritu Sancto t. 4. consult. 19. Suarez, Gobat, Sporer par. 1. c. 3. sect. 5. Ratio est, quia actio dandi communionem ex parte ministri est bona, & potest exerceri absque peccato, etiamsi recipiens eandem, male utatur; nemo enim tenetur cum dispendio vitæ desistere ab actione bona, qua recipiens, si veller, posset bene uti. Ita laudati Auctores. Attamen respondeat Divus Joannes Chrysostomus, qui Homilia 83, in Matthæum sic ait: Non parva vobis imminet pœna, si quem aliqua improbitate teneri scientes, ei hujus mensæ participationem permittatis. Sanguis enim ejus ex manibus requiretur vestris. Sed si quidem aliquis præ vecordia, aut amentia mensam advennerit, nullo timore territus, abjice. Deum, non hominem timeas. Animam prius tradam meam, quam Dominicum alicui corpus indigne, Sanguinemque meum effundi potius patiar, quam sacratissimum illum Sanguinem præterquam digno concedam. Non de ignotis, sed de notis hæc disputo. Ita S. D.

CAS. III. Concessa per Summum Pontificem Civitati Bononiæ Indulgentia,

tia, extensibili quoque ad Diocesim, ruralis Parochus, non expectatis circularibus de more à Curia per Vicarium foraneum transmittendis, indulgentiam populo publicavit, cum noverit in civitate publicatam. Q. an licita, & valida fuerit huiusmodi publicatio.

Respondeo, probabilius fuisse validam, certo tamen illicitam. Ratio primæ partis est, quia si in Edicto pro civitate publicato legebantur hæc, vel æquivalentia verba: *Statim ac notitia pervenerit ad Parochos Diocesis*; Publicatio dictæ indulgentiæ in nullo substantiali defecit, non in designatione Ecclesiæ visitandæ, & operum, ut supponitur, neque defecit designatione temporis facta à legitima potestate, quia tempus à prædictis verbis, saltem sub indeterminatione fuit designatum etiam pro Diocesi: nisi velis dicere, prædictam clausulam esse intelligendam non de qualibet notitia, sed de notitia juxta morem Curiæ, hoc est per Litteras circulares; nam in hac hypotesi dubitari posset de valore publicationis, quia Parochus tempus designasset absque legitima facultate. Ratio secundæ partis est, quia Parochus egit contra rectum ordinem à superioribus sancitum, ut nimirum circulares expectentur, ad præcavendas confusiones, ac Parochorum quærelas, populi surrationses, quæ de facili oriuntur, nisi in publicatione Indulgentiarum opportuna temporis distributio per Diocesim servetur.

MENSE NOVEMBRIS.

CAS. I. Confessarius mulieri confitenti, se habuisse cum Amasio tractatus inhonestos, dixit: Non fecisti quod habebas in animo: sed si quis tibi summam donaret pecuniæ, quid faceres? Q. an Confessarius sit denunciandus.

Respondeo cum distinctione. Vel mulier respondit affirmative, vel negative: Si respondit affirmative, & Confessarius tacuit, nec eam reprehendit, est reus sollicitationis, & denunciandus, ut liquet. Si eam reprehendit, tum solutio pendet ab exitu. Si enim postea accessit ad ejus domum, & pecuniam obtulit pro re turpi, reus est sollicitationis, quia talis accessus probat, eam interrogationem fuisse mulieri factam ad turpem finem, atque eo tunc sollicitatio incæpit. Si respondit negative, & sic fuit absoluta, Bordonus in tribunali fidei cap. 23. n. 131. docet non esse denunciandum, quia talis interrogatio potest accipi in bonum sensum; potest enim dici facta in ordine ad dignoscendam dispositionem poenitentis, an scilicet sit digna absolutione; si namque mulier affirmasset, eam non absolvisset. Verum Bord. cit. non potest hunc Confessarium à nota maximæ imprudentiæ eximere.

CAS. II. Titius ab hostibus insequentibus fugiens, obvium, quem habet, equum ascendit, ut velocius fugiat. Equus in ista præcipiti fuga moritur. Q. an Titius teneatur ad compensationem.

Respondeo, probabilius Titium teneri ad restitutionem æstimatori equi. Ratio est, quia dominus equi in hac hypotesi non supponitur consentire nisi sub onere compensationis, si equus ipse perierit; non enim intelligitur absolute transferre dominium ejusdem equi in utentem, sed dumtaxat commodare in necessitate, qua premitur; ergo & ipse utens, intelligitur ac-

uisse in necessitate sub tali onere: ergo, pereunte equo, tenetur Titius ad compensationem. Neque dicas, Titium, non teneri ad talem restitutionem, neque ratione rei acceptæ, cum amplius eadem non extet, neque ratione injustæ acceptionis, cum in extrema illa necessitate, licitum fuerit eidem accipere. Respondeo, teneri propter quamdam tacitam obligationem jure gentium introductam, qua qui rem alterius in necessitate consumit, se tacite obligat ad repetendum, quando suppetet copiat. Excipe tamen, nisi equus etiam sine tali usu esset periturus; nam tum Titius usu nullum damnum domino attulisset. Lessius lib. 2. de just. & jur. c. 16. dub. 1. n. 10. Rosign. de rest. disquis. 1. §. 2.

CAS. III. Capellanus redargutus à suo Parocho, quod Arsenium ab Excommunicatione publice contracta absolverit, respondit: illum absolvi, & juste potui absolvere. Q. an violaverit sigillum.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia manifestavit peccatum in confessione cognitum: & sicuti, ut de communi testatur Tannerus t. 4. disp. 6. q. 9. reus est violari sigilli, qui dicit. . . Absolvi peccatorem publicum, qui mihi confessus est peccatum suum. . . cur non est reus, qui dicit. . . Absolvi ab excommunicatione publice excommunicatum? . . . Neque dicas, Capellanum solum detexisse actum confessionis, qui laudabilis est, non vero excommunicationem jam publicam. Respondeo; licet talis detectio non fuerit odiosa poenitenti, fuit tamen contra virtutem Religionis, quæ nullo modo patitur detegi peccata in confessione cognita. Sotus in 4. dist. 18. q. 4. art. 5. Vazquez, Diana, aliique.

MENSE DECEMBRIS.

CAS. I. Franciscus, constitutus in periculo mortis, à simplici Sacerdote absolutus fuit tum à reservatis, tum à censuris, & postea convalluit. Q. an teneatur se præsentare superiori, ut denuo absolvatur.

Respondeo primo, Franciscum ut absolutum à reservatis non teneri se præsentare superiori, etenim ab illis fuit directe absolutus; nam ut inquit Trid. sess. 14. c. 7. In Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis.

Respondeo secundo, Franciscum ut absolutum à censuris debere se præsentare superiori, sanitate obtenta, sub poena reincidentiæ in eandem censuram, ut habetur ex cap. eos qui de sent. excom. in 6. & cap. ea noscitur de eadem. Quare Confessarius Francisco, ante absolutionem, debuit imponere hoc onus, itemque satisfaciendi parti læsæ, si excommunicatione erat innodatus propter injuriam alteri illatam, v. g. ob Clerici percussionem: & quamvis nonnulli Auctores doceant, exigendum esse juramentum de hac satisfactione præstanda; tamen alii plures docent, id solum necessarium esse pro foro externo, quando res deducta fuit ad forum contentiosum; pro foro vero interno sufficere promissionem, immo & firmum propositum satisfaciendi, eo quia poenitenti etiam non jurato, vel cautionato creditur in foro Sacramentali. Lezana, Tamburinus, Gobat, &c.

CAS. II. Titius quamdam domum, quam locaverat Cajo, tempore loca-

nis vendit Petro, nulla in contractu venditionis de pensionibus mentione facta. Q. ad quem ex duobus pensiones illæ pertineant.

Respondeo: Persoluto per emptorem pretio convento, eique domo assignata, pensiones dividendæ sunt juxta proportionem temporis: pro quo fuit sub utriusque dominio. Ratio est, quia pensiones substituuntur loco fructuum, eisque correspondent; sed fructus cedunt domino rei, cujus censentur fructus; ergo & pensiones: sed ante perfectam venditionem venditor est dominus rei venditæ, & post illam fit dominus emptor: ergo pro tempore ante perfectam venditionem pensiones debent pertinere ad venditorem; post illam ad emptorem: similiter resp. etiamsi pretium non sit solum, nec cautio præstita, aut fides data. Ratio est, quia, absoluto contractu venditionis, res pertinet ad emptorem: ergo pensio à puncto, quo rei dominium acquirit, ad ipsum spectat ad ratam temporis dominii acquisiti. Excepe tamen, nisi aliter inter partes sit conventum. Rosignol. de cont. disp. 5. §. 6. Girib. tr. 3. cap. 3. dub. 14. Palao, alique.

CAS. III. Quidam Parochus costam obtinuit à Romano Pontifice alicujus Sancti Confessoris Pontificis, quam judicans esse insignem reliquiam, illius Officium in propria Ecclesia elevat ad ritum duplicem. Q. an talis costa sit insignis reliquia ad enunciatum effectum.

Respondeo negative: Sacra enim Rituum Cong. post editum generale Decretum sub die 3. Junii 1617. quo permittebatur Officium duplex in iis Ecclesiis, in quibus insignis reliquia asservatur, successive ad occurrendum libertati opinandi circa indicatam magnitudinem partis corporeæ, sub anno 1628. 8. Aprilis, præmissa uberius declarando, taxative præscripsit ad præfatum effectum talia esse censenda Caput, Brachium, & Crus; & quidem ad hæc decernenda processit, non postulatis respondendo in casibus particularibus (ut sæpe contingit) sed per Decretum generale in Breviario Romano ad instar Rubricæ imprimendum, quo satis in aperto ponitur, costam omnino exclusam intelligi à numero insignium reliquiarum.

ANNO MDCCXLVIII.

MENSE JANUARI.

CAS. I. Confessarius tempore Jubilæi imposuit poenitenti, ut recitaret quinque Pater, & Ave pro satisfactione Sacramentali. Hic, ut citius se expediret, recitavit hujusmodi preces alternatim cum Socio in Ecclesia designata, animo tum lucrandi Jubilæum, tum implendi poenitentiam. Q. an utrique oneri satisfecerit.

Respondeo negat. Si Confessarius, vel Pontifex aliud non expresserat, nec aliud apparebat ex circumstantiis; ut apparet circa jejunia, cum publicatur Jubilæum in Quadragesima. Fert enim communis opinio, quod quan-

do Confessarius aliud non expressit, nec circumstantiæ de ipsius mente aliter indicant, tunc satisfactio ab eo injuncta intelligi debet de opere supererogationis, ut passim monent DD. Idemque in simili casu dicendum esse de Oratione, & aliis operibus à S. Pontifice pro Jubilæo præscriptis, suadet ipsamet lex prudentiæ economicæ Ecclesiasticæ dictans, fidelem Ecclesiæ Ministrum, qualis sane censendus est Pontifex, nolle extra casum valde urgentis motivi, ac specialissimæ circumstantiæ, pretiosum Ecclesiæ thesaurum profundere pro operibus jam debitis; id namque esset illum profundere pro nulla, vel minima causa; quod juxta Bellarminum, & alios sapit prodigalitem. Id etiam suadet modus, quo idem Pontifex talia opera præscribit, nam (ultra quam quod ea imponit: non ut opera pia præcise, sed ut onera implenda quasi ex pacto, quod plane denotat gravamen diversum ab omni alio præcedente) simul & semel districte præcipit Confessariis, ut pro quibusvis peccatis poenitentibus imponant salutare poenitentias, ut communiter innuunt Bullæ Jubilæi recentiorum Pontificum. Ad quid mehercle duplex hæc distincta præscriptio, si juxta mentem Pontificis opera Jubilæi non deberent esse diversa quoad substantiam à satisfactione postea imposita pro peccatis? Adde, posse quidem persolvi alternatim cum socio orationem Jubilæi, ut docet Bossius de Jub. sect. 4. cap. 17. & constat ex praxi; non sic tamen satisfactionem, quidquid in contrarium dicant Azorius Inst. p. 1. lib. 10. cap. 7. q. 10. alique. Approbatam enim legimus, immo pro Choro præceptam alternam Officii recitationem, commendatam alternam recitationem Rosarii, vel &c. permissum tamen nullibi legimus alternam satisfaciendi modum: etsi praxim, consuetudinemque consulimus, hæc communiter est, quod suam à semetipso quisque adimpleat satisfactionem, ni ob urgens motivum Confessarius aliud expresserit. Cum igitur consuetudo habeat vim legis, dicendum etiam ob hoc, poenitentem adæquate utrique oneri non satisfecisse, sed (cum agatur de re dividua) solum inadæquate, & pro rata; ut cum Sanctio inquit Pharaonis de Poenitent. sess. 221 c. 4.

CAS. II. Sacerdos paullo ante confessus, dum est ad Altare, recordatur peccati mortalis ex inculpabili oblivione non expressi, ne sine gravi periculo tunc exprimibilis. Q. an sit necesse, ut ibi de eo eliciat actum contritionis.

Respondeo cum distinctione: Vel talis Sacerdos in confessione paullo ante peracta habuit dolorem universalem de omnibus peccatis à se commissis, vel habuit dolorem particularem, ac restrictum ad ea, quæ fassus est. Si primum, dico, necesse non esse, ut ibi eliciat actum contritionis de peccato oblito, cum enim per illum dolorem universalem retractaverit omnia peccata, absolutio immediate cadens supra dolorem, causavit gratiam directe remissivam eorum, quæ expressa fuere, & remissivam indirecte peccati obliti, ob impossibilitatem gratiæ santificantis cum quocumque mortali peccato. Propterea Tridentinum ait, tale peccatum eadem confessione intelligi inclusum. Si secundum, dico, attendendum esse, an Sacerdos adeo restrinxerit dolorem ad peccata expressa, ut ab eo excluserit alia, quæ putabat se non habere. Item, an hujusmodi dolor fuerit ab eo conceptus ex